

Statens Planteavlsvforsøg
Meddelelse nr. 1566
82. årgang
7. august 1980
Udgivet af Statens Planteavlsudvalg

Statens Forsøgsstation, Tylstrup, 9380 Vestbjerg

Forbehandling af læggekartofler

Sv. E. Hansen og S. P. Østergaard

Indledning

Tidligere forsøg og undersøgelser har vist, at såvel en forspiring som en forvarmning giver en hurtigere fremspiring i marken og ofte et merudbytte, især ved tidlig optagning.

Da en tidlig forspiring ofte resulterer i færre spirer pr. knold – apikal dominans¹⁾ – tager de i det følgende refererede forsøg sigte på at belyse virkningen af forskellige forspiringstidspunkters indflydelse på antallet af spirer, stængler og knolde samt på udbyttet.

---

¹⁾ Apikal dominans: Topspirens undertrykkelse af øvrige spirer.

Forsøgenes gennemførelse

Forsøgene er gennemført i årene 1975–79 på let sandjord ved Tylstrup forsøgsstation, med sorterne Minea og Bintje, efter flg. plan:

- 1 Forspiring fra 1. dec.
- 2 Forspiring fra 15. jan.
- 3 Forspiring fra 1. marts
- 4 Ingen forspiring

- I Uden forvarmning
- II Forvarmning i 10 døgn ved 14–16°C umiddelbart før lægning

Tabel 1. Antal dage fra påbegyndelse af forspiring til 0,5 cm spirelængde, samt antal spirer pr. knold

	Forspiring beg.	Antal dage		Antal spirer pr. knold	
		Minea	Bintje	Minea	Bintje
Led 1	1. dec.	29	36	2,2	2,1
Led 2	15. jan.	14	20	3,0	2,7
Led 3	1. marts	13	16	3,2	3,0
Led 4	—	—	—	—	—

Forspiringen udførtes ved ca. 16°C og 12 timers belysning, indtil spirerne var ca. 0,5 cm lange. Derefter blev knoldene opbevaret ved 3½°C indtil forvarmning, afd. II, eller lægning, afd. I. — I 1975 og 1976 kan tørke have indvirket på resultaterne. I 1978 og 1979 blev forsøgene vandet. Optagningen skete ad to gange: 1. optagning ved et udbyttensniveau på 100–125 hkg knolde pr. ha og 2. optagning ved modenhed.

Resultater

Der foreligger resultater fra 5 forsøg med hver af sorterne Minea og Bintje.

Det fremgår af tabel 1, at spirehastigheden tiltog med knoldenes alder, samt at Minea har kortere spirehvile end Bintje. Endvidere ses, at antallet af spirer øges, desto senere forspiringen indledes, idet den apikale dominans aftager.

Forspiringstidspunktet synes ikke at have haft afgørende indflydelse på fremspiringshastigheden, se tabel 2, medens såvel selve forspiringen som forvarmningen har fremskyndet fremspiringen betydeligt.

Ved 1. optagning var der for begge sorter et stort merudbytte for at forspire læggematerialet, medens der ikke var sikkert udslag for forspiringstidspunkterne.

Forvarmningen gav også et betydeligt merudbytte, særlig for de ikke-forspirede. Forspiring var dog forvarmningen overlegen i virkning.

Ved 2. optagning, der skete ved modenhed, var der ingen sikker forskel på udbytterne efter de forskellige forspiringstidspunkter. Kun i Bintje var der et sikkert merudbytte for en forspiring, når der ingen forvarmning skete.

Tabel 2. Antal dage fra lægning til 85 pct. fremspiring

	Minea	Bintje
I Uden forvarmning		
1 Forspiring fra 1. dec.	33 dage	31 dage
2 Forspiring fra 15. jan.	35 dage	31 dage
3 Forspiring fra 1. marts	35 dage	30 dage
4 Ingen forspiring	42 dage	38 dage
LSD 95%	3	3
II Med forvarmning		
1 Forspiring fra 1. dec.	29 dage	28 dage
2 Forspiring fra 15. jan.	30 dage	28 dage
3 Forspiring fra 1. marts	31 dage	28 dage
4 Ingen forspiring	36 dage	34 dage
LSD 95%	3	3

Knoldvægten ved 1. optagning var højest efter det forspirede læggemateriale, medens tidspunktet for forspiringen ingen betydning havde. Ved 2. optagning var knoldvægten næsten upåvirket af forsøgsbehandlingen.

Det forspirede læggemateriale gav betydelig flere knolde pr. ha ved 1. optagning end det ikke forspirede, når der ingen forvarmning skete. Forvarmningen øgede antallet af knolde især i det ikke forspirede led 4.

Ved 2. optagning var der ingen sikker forskel mellem forsøgsleddene. Som det ses af tabel 3, havde Bintje næsten dobbelt så mange knolde ved optagning som Minea.

Stængelantallet øgedes for Bintje såvel ved senere forspiringstidspunkt som ved en forvarmning, medens Minea i denne henseende var upåvirket.

Rettelse til meddelelse nr. 1565

Navnet Lilac under sortsbeskrivelsen rettes til *Silac*.
M. L. 111 i bilaget rettes til *Silac*.

Table 3. *Udbytte m.v.*

	Minea				Bintje			
	hkg kn.	g. pr. knold	1000 kn. pr. ha	Stængler pr. pl.	hkg kn.	g. pr. knold	1000 kn. pr. ha.	Stængler pr. pl.
1. optagning								
I Uden forvarmning								
1 Forsp. 1. dec.	117	34	346	4,9	130	20	651	5,2
2 Forsp. 15. jan.	110	32	347	4,9	125	19	646	5,7
3 Forsp. 1. marts	109	31	349	4,8	127	19	680	6,6
4 Ingen forspiring	53	20	264	5,0	68	14	508	4,8
LSD 95%	26	4	67	0,7	28	3	93	0,6
II Med forvarmning								
1 Forsp. 1. dec.	126	34	369	4,9	139	20	703	6,1
2 Forsp. 15. jan.	126	34	379	4,8	129	19	685	6,5
3 Forsp. 1. marts	119	34	347	4,8	134	20	689	6,1
4 Ingen forspiring	107	29	366	5,0	97	17	573	6,1
LSD 95%	15	3	51	0,5	25	3	79	0,7
2. optagning								
I Uden forvarmning								
1 Forsp. 1. dec.	299	75	394	—	404	62	658	—
2 Forsp. 15. jan.	297	79	372	—	378	58	655	—
3 Forsp. 1. marts	312	78	394	—	411	61	686	—
4 Ingen forspiring	259	69	381	—	332	57	611	—
LSD 95%	45	11	33	—	49	8	69	—
II Med forvarmning								
1 Forsp. 1. dec.	302	72	387	—	407	62	698	—
2 Forsp. 15. jan.	274	73	371	—	374	56	696	—
3 Forsp. 1. marts	301	77	387	—	382	56	711	—
4 Ingen forspiring	276	72	369	—	356	57	658	—
LSD 95%	26	9	47	—	51	6	65	—

Konklusion

De refererede forsøg viser for begge sorter et betydeligt merudbytte for forspiring af læggematerialet, særlig ved 1. optagning, medens det ikke er afgørende, om forspiringen påbegyndes i december eller senere. Forvarmning er også ret ef-

ektiv i retning af at hæve udbyttet, og er mindre arbejds- og omkostningskrævende at gennemføre i praksis.

Virkningen af den apikale dominans er mest tydelig i Bintje, der får færre spirer/stængler efter den tidligste forspiring.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1980 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.
ISSN 0105-6514

Trykt i 8.000 eksemplarer.